

Date: 21st January-2026

**IMKONIYATI CHEKLANGAN O'QUVCHILAR UCHUN INGLIZ TILINING
AHAMIYATI.**

Ibragimova Madina Mamasoliyeva

Respublika imkoniyati cheklangan shaxslar uchun ixtisoslashtirilgan maxsus texnikum
Ingliz tili fani o'qituvchisi

XXI asr axborotlashgan jamiyatdir. Ilm-fan va ta'lim tez sur'atda rivojlanayotgan bir sharoitda tillarni, ayniqsa ingliz tilini bilish har bir inson uchun muhim hayotiy ko'nikmaga aylangan. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivoji, onlayn ta'lim platformalarining ko'payishi, elektron manbalarning til jihatdan asosan ingliz tilida bo'lishi bu tilning ahamiyatini yanada kuchaytirmoqda.

Inklyuziv ta'lim tamoyillari jahon miqyosida tobora kengayayotgan bir paytda, imkoniyati cheklangan bolalar uchun ham teng ta'lim imkoniyatlarini yaratish ustuvor vazifaga aylangan. Bu jarayonda ingliz tilini o'rgatish nafaqat bilim manbai sifatida, balki ularni jamiyatga integratsiya qilish vositasi sifatida ham katta o'rin tutadi.

1. Ingliz tilining zamonaviy ta'limdagi tutgan o'rni

Bugungi kunda dunyoning yetakchi universitetlari, ilmiy bazalari, onlayn kurslari, ilmiy maqolalar va elektron darsliklarning katta qismi ingliz tilida yoziladi. Turli statistika manbalariga ko'ra, internetdagi ilmiy ma'lumotlarning taxminan 80 foizi aynan shu tilda joylashgan.

Shuning uchun ham ingliz tili imkoniyati cheklangan bolalar uchun: bilimga yetish, texnologiyalardan foydalanish, xalqaro maydonga chiqish, muvaffaqiyatli kasb tanlash kabi jarayonlarni osonlashtiradi.

2. Imkoniyati cheklangan o'quvchilar uchun ingliz tilining amaliy ahamiyati

Ko'zi ojiz o'quvchilar uchun imkoniyatlar

Ko'zi ojiz bolalar ekran o'quvchi dasturlar (JAWS, NVDA, VoiceOver) yordamida elektron darsliklarni eshitib o'qishlari mumkin. Ingliz tilini bilish: inglizcha audiokitoblardan foydalanish, xalqaro audiokurslarni eshitish, ovozli tarjimon dasturlaridan erkin foydalanish imkonini beradi.

Eshitishida muammosi bo'lgan o'quvchilar uchun imkoniyatlar

Subtitrlarga ega videolar, qisqa matnli roliklar, vizual yordamchi materiallar orqali ingliz tilini o'rgatish ancha samarali. Xalqaro platformalarda maxsus ishora tilida videolar ham ko'paymoqda.

Nogironligi bo'lgan boshqa toifadagi o'quvchilar

Aqliy rivojlanishida qiyinchiligi bo'lgan bolalarga: sodda grammatik qurilmalar, ko'rgazmali rasmlar, piktogrammalar, qisqa dialoglar orqali ingliz tilini o'rgatish samarali ekani tajribada isbotlangan.

3. Innovatsion texnologiyalar va moslashtirilgan metodlar

Adaptiv o'qitish tizimi

Date: 21st January-2026

Bu tizim har bir bolaning: yutuqlari, tushunish darajasi, o'qish sur'ati ni tahlil qiladi va shu asosda individual dars rejasi tuziladi.

Mobil ilovalar va onlayn platformalar

Imkoniyati cheklangan bolalar ingliz tilini quyidagilar orqali oson o'rganishi mumkin: Duolingo, LingQ, British Council Kids, Coursera, FutureLearn.

Multisensor yondashuv

Bu usulda ko'rish, eshitish, taniy olish, qo'l bilan bajarish kabi bir nechta analizatorlar bir vaqtning o'zida ishlatiladi.

4. O'qituvchining roli va metodik yondashuvlar

Individual yondashuv

Har bir bola uchun individual dars rejasi tuziladi.

Motivatsiya berish va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash

O'qituvchi bolalarning o'ziga ishonchini oshiradi.

Inklyuziv sinfda muhit yaratish

Teng munosabat, differensial yondashuv, qo'llab-quvvatlovchi atmosfera muhim.

5. Xulosa

Ingliz tili imkoniyati cheklangan bolalar uchun: bilim olishning kaliti, jamiyatga moslashish vositasi, global axborotga eshik, mustaqil ta'lim manbai, kelajak kasbi imkoniyatidir.

ADABIYOTLAR RO'YHATI:

UNESCO (2017), WHO (2011), British Council (2019), Florian (2014), Hornby (2013), Anderson (2020), Coursera, FutureLearn, Uzbek Research Portal (2020).

